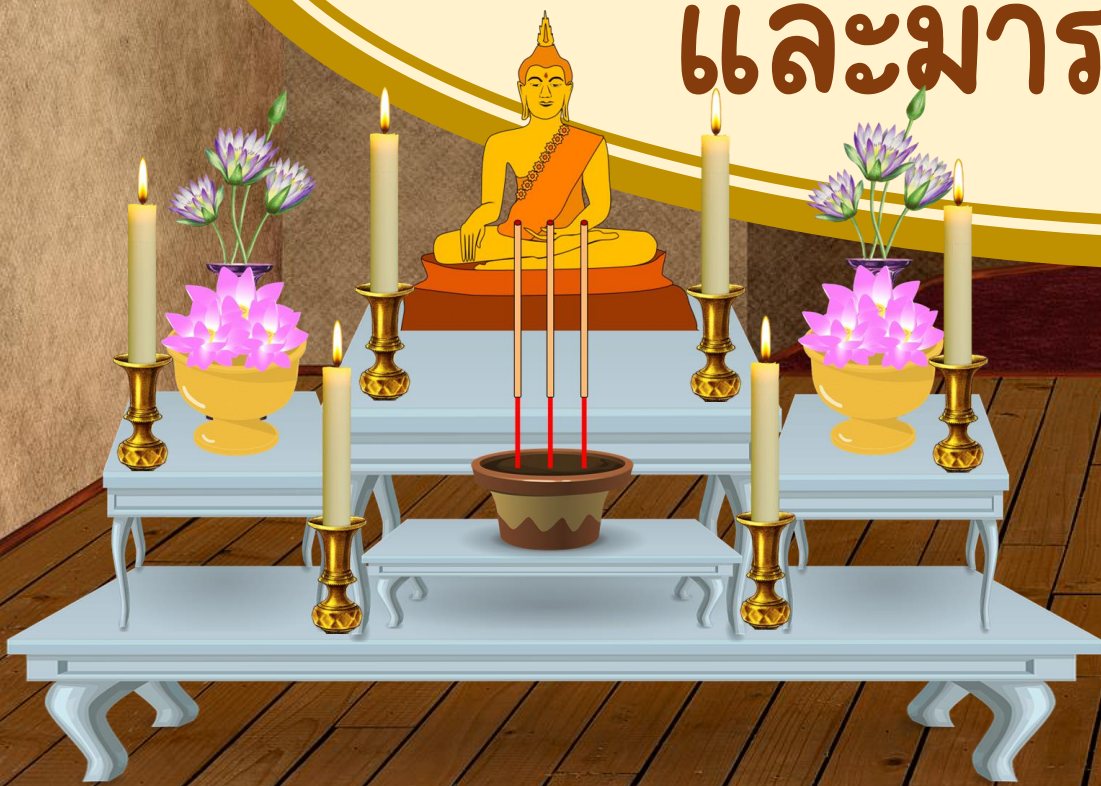

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

หน้าที่ชาวพุทธ และมารยาทชาวพุทธ

A wooden sign with Thai text is centered in a room. The sign is yellow with a wood grain texture and is held up by two wooden posts. The text on the sign is in blue with a white outline. In the background, there is a window with five arched panes. The room has brown walls and a wooden floor.

ตอบคำถาม
นำเข้าสู่บทเรียน

1. การศึกษาเล่าเรียนพระพุทธรู้ ัจจะนั้น สอดคล้องกับข้อใด

A

การเรียนรู้หลักวิชา
ด้วยการปฏิบัติ

B

การเรียนรู้หลักวิชาเพื่อเกื้อกูล
และสนับสนุนการปฏิบัติ
ธรรมให้เกิดผลดี

C

การฝึกฝนปฏิบัติ
จนเกิดความชำนาญ

D

การเรียนรู้ธรรมะเพื่อ
มีความรู้ความเข้าใจชัดเจน

2. เมื่อพระสงฆ์มาถึงบ้านที่มิ่งงาน ทำบุญ เจ้าบ้านควรปฏิบัติตนอย่างไร

A

นิมนต์ให้นั่งใจที่จัดไว้
แล้วถวายของรับรอง

B

สนทนากับพระสงฆ์
จนถึงเวลาประกอบพิธี

C

นิมนต์ให้
แสดงพระธรรมเทศนา

D

สนทนากับหัวหน้าพระสงฆ์
ที่มาประกอบพิธีทำบุญ

3.การปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธ
ที่ดีด้วยการเคารพ ครู-อาจารย์
ตรงกับทศ 6 ในข้อใด

A

ทศเบื่องซ้าย

B

ทศเบื่องขวา

C

ทศเบื่องล่าง

D

ทศเบื่องหน้า

4. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มีความสำคัญอย่างไร

A

ป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้น
กับพระพุทธศาสนา

B

เป็นการรวบรวมสมาชิก
ผู้นับถือพระพุทธศาสนา

C

เป็นการประกาศย้ำความเป็น
พุทธศาสนิกชนที่ดีนับถือ
พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

D

เป็นการฝึกให้ชาวพุทธร่วม
พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
อย่างถูกต้อง

5. การรวมตัวขององค์กร ชาวพุทธมีผลสำคัญในเรื่องใด

A

ทำให้มีการผลิตตำรา
ด้านพระพุทธศาสนา

B

ชาวต่างชาติมีความชื่นชมและ
ศรัทธาในพระพุทธศาสนา

C

สืบทอดและเผยแพร่
พระพุทธศาสนา

D

สร้างความเป็น
ปึกแผ่นขององค์กร

หน้าที่ของพระภิกษุ

1 การศึกษา

หมายถึง การเรียนพระพุทธรวจนะ สมัยก่อนใช้วิธีท่องจำ เรียกว่า “มุขปาฐะ”

ถ่ายทอดสืบต่อกันมา ต่อมามีการเรียกประชุม “สังคายนา”
(ร้อยกรองหรือสวดสอบทานกัน) เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พระพุทธรวจนะ

เป็นจำนวนมากถูกถ่ายทอดการท่องจำ
ทำให้คำสอนของพระพุทธเจ้า
สืบทอดมากกว่า 2,000 ปี

การศึกษา

เล่าเรียนพระพุทธรวจนะ

เรียกว่า “คัมภีร์”

(หน้าที่ด้านการเรียนพระคัมภีร์)
เป็นการเรียนรู้วิชา เพื่อเกื้อกูลและสนับสนุน
การปฏิบัติธรรมให้เกิดผลดี

หน้าที่ของพระภิกษุ

② การปฏิบัติ

“วิปัสสนาธุระ” (หน้าที่ปฏิบัติเพื่อความเห็นแจ้ง)

หมายถึง การฝึกฝนอบรมจิตให้เป็นสมาธิและให้มีพลัง เพื่อนำไปใช้ในการชมหรือกำจัดกิเลส คือ ความเศร้าหมองแห่งจิตและให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง การปฏิบัติตามทฤษฎีที่ได้ศึกษามาข้างต้นนี้ เพื่อการดับทุกข์เป็นขั้น ๆ จนถึงความดับทุกข์โดยสิ้นเชิง

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติตามหลักธรรม

1

สามารถควบคุมกาย วาจา ให้เรียบร้อย

งดเว้นจากข้อห้ามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้ได้

2

สามารถฝึกฝนจิตใจของตนเองให้มีสมาธิอันแน่วแน่จนจิตสงบ

ขจัดสิ่งชั่วหมองออกจากใจได้

3

ก่อให้เกิดปัญญาที่เกิดจากการฝึกปฏิบัตินั้น

สามารถปล่อยวางจากความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้ลดลงจนหมดไปโดยสิ้นเชิง

หน้าที่ของพระภิกษุ

3 การสั่งสอนและเผยแผ่พระธรรม

การสั่งสอนและเผยแผ่พระธรรมเป็นการทำประโยชน์แก่สังคม (ประโยชน์เกื้อกูลแก่ผู้อื่น)

หมายถึง การทำประโยชน์แก่ชาวบ้านผู้ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือพระสงฆ์ด้วยปัจจัย 4 หรือ หมายถึง การทำประโยชน์แก่ชาวโลกทั้งมวล

ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 11

พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงหน้าที่ของพระสงฆ์ในด้านการสั่งสอนและการเผยแผ่ธรรมแก่ประชาชนไว้ 6 ประการ

สอนให้เขาละเว้นจากความชั่ว
ชี้ให้เห็นว่าความชั่วเป็นอย่างไร

สอนสิ่งที่เขาไม่เคยสดับฟังมาก่อน
ต้องนำเอาสิ่งที่ตนเรียนรู้มาถ่ายทอดให้ชาวบ้านได้รู้ด้วย

แนะนำให้เขาตั้งอยู่ในความดี
การละเว้นจากการทำความชั่วอย่างเดียว

ชี้แจงสิ่งที่เขาได้ยินได้ฟังมาแล้ว
ให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
โดยรู้จักอธิบายยกย่องหลายแง่หลายมุม

อนุเคราะห์ด้วยจิตใจอันงาม
แนะนำสั่งสอนด้วยความปรารถนาดี

บอกทางสวรรค์ให้
มัคนายกแนะนำทางดำเนินชีวิตที่ดีงาม

หน้าที่ของพระภิกษุ

3 การสั่งสอนและเผยแผ่พระธรรม

1 เป็นการช่วยเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นที่ยอมรับแพร่หลายทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันมีผู้สนใจมานับถือพระพุทธศาสนามากขึ้น เพราะวิถีทางพระพุทธศาสนาได้ให้แนวทางการใช้ชีวิตที่สงบ

2 เป็นการช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนา และทำให้มีผู้สนใจเข้ามาบวชเรียนศึกษาพระธรรมเพื่อเป็นศาสนทายาทต่อไป

3 เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องของพระพุทธศาสนา โดยพระสงฆ์ ผู้ที่ปฏิบัติดี ทำหน้าที่เป็นผู้เผยแผ่ธรรมะที่ถูกต้องให้แก่ผู้ที่ยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด ได้เข้าใจหลักธรรมอย่างแจ่มแจ้งและถูกต้องมากขึ้น

4 ลดปัญหาสังคม เมื่อหลักธรรมได้เผยแผ่ออกไป ประชาชนเลื่อมใสศรัทธาพระพุทธศาสนาแล้วมากขึ้น ปัญหาสังคมต่างๆ เช่น การลักขโมย การเล่นการพนัน สิ่งเสพติดต่างๆ ก็จะลดน้อยลง และปลอดจากอบายมุขในที่สุด

มารยาทชาวพุทธ

การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน

การอาราธนาพระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ งานมงคลนิยมนิมนต์

พระจำนวน 5 รูป 7 รูป หรือ 9 รูป

เมื่อพระมาถึงควรรับรองท่านด้วยธูปเทียนดอกไม้

นิมนต์พระสงฆ์ให้นั่งที่สมควรที่จัดไว้

ถวายของรับรอง

เช่น น้ำดื่มหรือน้ำผลไม้

ไม่ควรถวายหมากพลู บุหรี่อันเป็นสิ่งเสพติด

ถ้ายังไม่ถึงเวลาประกอบพิธี

เจ้าภาพควรอยู่ร่วมสนทนากับท่านตามสมควร

เมื่อเสร็จพิธี ควรเดินตามไปส่งท่านจนพ้นบริเวณงานหรือไปส่งถึงวัด

มารยาทชาวพุทธ

การสนทนาและการใช้คำพูดกับพระภิกษุตามฐานะ

ควรพูดจาอย่างไพเราะ ไม่กระโชกโฮกฮาก เลียดสี แดกดัน

ไม่ชวนพระสงฆ์พูดคุยเรื่องที่ไม่เหมาะสม

ใช้คำพูดให้ถูกต้องเหมาะสมแก่สถานภาพของตนเองและพระสงฆ์

เวลาพูดถึงพระสงฆ์ลับหลังพึงพูดด้วยความปรารถนาดี

ไม่ล้อเล่นกับพระสงฆ์ หรือพูดตลกโปกฮา

เวลาพูดกับพระสงฆ์จะต้องใช้สรรพนามให้เหมาะสม

เมื่อพูดกับพระผู้ใหญ่ ควรพนมมือพูดกับท่านทุกครั้ง

มารยาทชาวพุทธ

การสนทนาและการใช้คำพูดกับพระภิกษุตามฐานะ

ระดับฐานะของพระภิกษุ	สรพนามแทนพระภิกษุ	สรพนามแทนตัวผู้พูด (ชาย)	คำรับ (ชาย)	สรพนามแทนตัวผู้พูด (หญิง)	คำรับ (หญิง)
สมเด็จพระสังฆราช	ฝ่าพระบาท	เกล้ากระหม่อม กระหม่อม	พะย่ะค่ะ กระหม่อม	กระหม่อมฉัน	เพคะ
สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ	พระเดชพระคุณ หรือใต้เท้า	เกล้ากระผม	ครับกระผม หรือครับผม	ดิฉัน	เจ้าค่ะ
พระราชาคณะ ชั้นสามัญขึ้นไป	ท่านเจ้าคุณ หรือพระคุณเจ้า	กระผมหรือผม	ครับ	ดิฉัน	ค่ะ
พระครูสัญญาบัตร พระครูฐานานุกรม	ท่านพระครู หรือท่าน	กระผมหรือผม	ครับ	ดิฉัน	ค่ะ
พระมหาเปรียญ พระสงฆ์ผู้เป็นญาติ	ท่านมหาหรือท่านหลวงลุง หลวงนา หลวงพี่ (ตามฐานะเดิม)	กระผมหรือผม	ครับ	ดิฉัน	ค่ะ
พระผู้ใหญ่	หลวงพ่อ หลวงตา หรือหลวงปู่	กระผมหรือผม	ครับ	ดิฉัน	ค่ะ
พระทั่วไป ที่ไม่มีสมณศักดิ์	พระคุณเจ้า หรือท่าน	กระผมหรือผม	ครับ	ดิฉัน	ค่ะ

มารยาทชาวพุทธ

การแต่งกายในพิธีต่าง ๆ

ควรแต่งกายให้สะอาดสะอ้าน

ซึ่งไม่เกี่ยวกับความเก่า ความใหม่ เสื้อผ้านั้นควรซักกรีดให้เรียบร้อย
รองเท้านี้ขัดให้ดูเงางาม

แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย

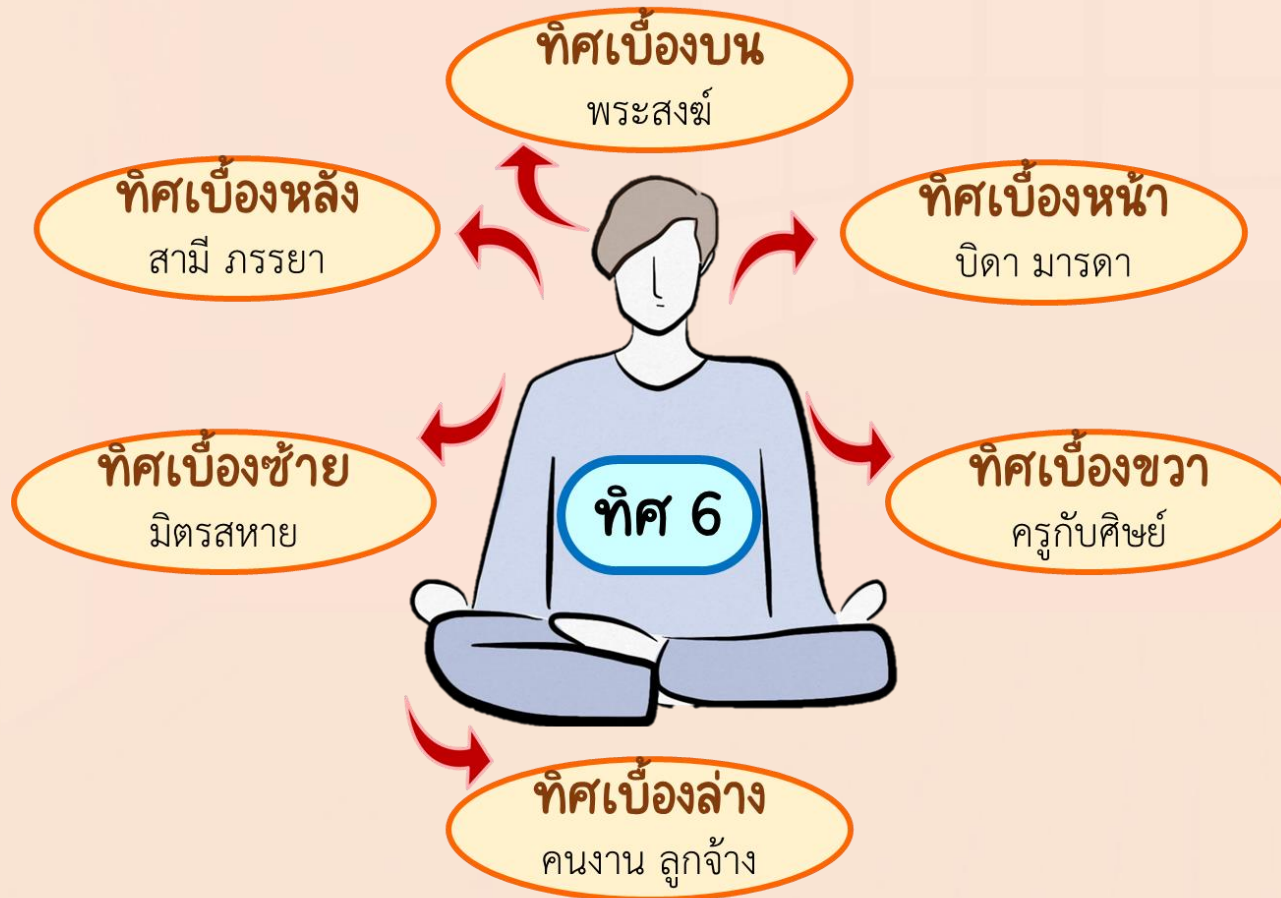
สุภาพสตรีควรแต่งกายให้รัดกุม
เช่น ไม่ห่มกระโปรงที่มีความสั้นจนเกินไป ไม่ใส่เสื้อผ้ารัดรูปจนเกินไป

หน้าที่ชาวพุทธ

การปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศ 6 (ทศเบื่องขวา)

การปฏิบัติตน เป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศ 6

เป็นการปฏิบัติตนต่อบุคคลประเภทต่าง ๆ
ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธทางสังคมดุจทิศที่อยู่รอบทิศ

ซึ่งมีอยู่ 6 ทิศ เรียกว่า “ทศ 6”

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะทิศ

เบื่องขวา คือ ครู อาจารย์

หน้าที่ชาวพุทธ

การปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศ 6 (ทศเบื่องขวา)

การปฏิบัติตนต่อครู อาจารย์

- 1 ลูกขึ้นต้อนรับ
- 2 เข้าไปหาเพื่อคอยรับใช้
หรือรับคำแนะนำ
- 3 ใฝ่ใจเรียน
- 4 เรียนศิลปวิทยาด้วยความตั้งใจ
- 5 ประณินบัติ

การปฏิบัติตนต่อศิษย์

- 1 ฝึกฝนแนะนำให้เป็นคนดี
- 2 ยกย่องให้ปรากฏในหมู่คณะ
- 3 สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
- 4 ให้ความคุ้มครองปกป้อง
ในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม
- 5 สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง

หน้าที่ชาวพุทธ

การปฏิบัติตนตามหลักพุทธปณิธาน 4

พุทธปณิธาน คือ ความตั้งพระทัยของพระพุทธเจ้า

โดยเมื่อพระองค์บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ๆ

มีพญามารนามว่า “วสวัตดี” ได้มาทูลอาราธนาให้เสด็จดับขันธปรินิพพาน

พระพุทธองค์ตรัสว่า

ตราบใดที่พระพุทธศาสนายังไม่มั่นคงแพร่หลาย พระองค์จะไม่เสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์จะดับขันธปรินิพพานเมื่อ พุทธบริษัททั้ง 4 (ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา) มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1 ศึกษาพระธรรมจนมีความรู้แตกฉาน
- 2 ปฏิบัติตามที่ได้ศึกษามาจนบรรลุผลแห่งการปฏิบัติ ตามความสามารถ
- 3 ความสามารถในการถ่ายทอด เผยแผ่ให้คนอื่นได้รู้ตาม
- 4 กำจัดปรีปวาท (ปะ-รับ-ปะ-วาด) การกล่าวร้าย เข้าใจผิดต่อพระศาสนาให้ราบคาบ โดยชอบธรรม

หน้าที่ชาวพุทธ

การปฏิบัติตนตามหลักพุทธปณิธาน 4

1

ศึกษาพุทธวจนะในพระไตรปิฎกให้เข้าใจ
โดยปฏิบัติตามขั้นตอนของ “หลักพหุสูตร”

2

เมื่อศึกษาพระพุทธานุศาสน์จนเป็นพหุสูตร
แล้ว ต้องนำเอาทฤษฎีความรู้นั้นมาปฏิบัติ

3

เรียนรู้และปฏิบัติได้ และสามารถนำไปถ่ายทอด
ให้คนอื่นเข้าใจได้ด้วย

4

ปกป้องพระพุทธานุศาสน์ เมื่อมีการกล่าวจ้วงจาบ
ให้ร้ายป้ายสีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

ฟังมาก

จำได้

คล่องปาก

เจนใจ

นำไปประยุกต์

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

พุทธมามกะ

แปลว่า ผู้นับถือพระพุทธเจ้าเป็นของตน คือ นับถือพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

พระพุทธรูป

โต๊ะหมู่บูชา

สถานที่ทำพิธีควรเป็นพระอุโบสถ ถ้ามิใช่พระอุโบสถ
สถานที่ทำพิธีควรมีสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

เทียนน้ำมันต์ 1 เล่ม

เทียนน้ำมันต์ 1 เล่ม

สายสิญจน์ 1 กลุ่ม

หน้าที่ชาวพุทธ

คำกล่าวแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกตลอดชีวิต ตลอดถึงพระนฤพาน

ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกตลอดชีวิต ตลอดถึงพระนฤพาน

สังฆัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกตลอดชีวิต ตลอดถึงพระนฤพาน

พุทฺธะมามะโกติ (พุทฺธะมามิกา สำหรับผู้หญิง) มัง สังโฆ ธาเรตุ

ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นพุทธมามกะ ผู้นับถือซึ่งพระพุทธเจ้าเป็นของๆ ข้าพเจ้า

ธัมมามะโกติ (ธัมมะมามิกา สำหรับผู้หญิง) มัง สังโฆ ธาเรตุ

ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นธัมมมามกะ ผู้นับถือซึ่งพระธรรมว่าเป็นของๆ ข้าพเจ้า

สังฆะมามะโกติ (สังฆะมามิกา สำหรับผู้หญิง) มัง สังโฆ ธาเรตุ

ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นสังฆมามกะ ผู้นับถือซึ่งพระสงฆ์เป็นของๆ ข้าพเจ้า

อิมายัง ภะคะวา อุตตะภาวัง ตุมหากัง ปะริจจะขามิ

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าข้าพเจ้าขอสละอัตตภาพร่างกายนี้แด่พระองค์

(ว่าบทนี้ทั้งคำแปล 3 หน) เสร็จแล้วกราบ 3 หน

หน้าที่ชาวพุทธ

การศึกษาเรียนรู้องค์ประกอบของพระพุทธศาสนาเพื่อปฏิบัติและเผยแผ่

พระธรรม

อาจแนะนำหลักคำสอนพื้นฐาน
ของพระศาสนาว่า

“เบญจศีลและเบญจธรรม ที่สูงขึ้นไป
เช่น หลักอริยสัจ 4 หรืออธิบายหลักธรรมต่าง ๆ
ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่าย
เช่น อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ
พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่สอนให้มีความเมตตา
กรุณาต่อคนอื่น เป็นต้น”

พระพุทธเจ้า

อาจแนะนำผู้อื่นให้รู้จักความจริงเบื้องต้น
เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าว่า

“พระองค์ประสูติเป็นคนธรรมดา
มีเนื้อหนังมังสาเหมือนคนทั่วไป แต่ก็เหนือกว่าคน
ธรรมดาที่พระปัญญาอดเยี่ยม สามารถตรัสรู้
ความจริงด้วยพระองค์เอง แล้วนำมาสั่งสอนแก่มวล
มนุษย์ พระองค์เป็นผู้สถาปนาพระพุทธศาสนา
เมื่อประมาณ 2,500 ปี”

พระสงฆ์

อาจเข้าไปในวัดและแนะนำให้รู้จัก
เกี่ยวกับพระสงฆ์ว่า

“พระสงฆ์ผู้สละโลก ออกบวช
เพื่อศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรม แล้วนำหลักธรรม
มาเผยแผ่แก่ชาวบ้าน พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติชอบ
เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป”

หน้าที่ชาวพุทธ

การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ

ธรรม

ธรรมเกิดจากการรวบรวมสมาชิก
ที่มีความสนใจในแนวเดียวกัน
ตั้งธรรมขึ้นเพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม
ไม่มีการจดทะเบียน เช่น ธรรมพุทธศาสตร์
ธรรมศาสตร์ ธรรมพุทธศาสตร์จุฬาฯ

สมาคม

สมาคมเป็นองค์กรชาวพุทธ
ที่จดทะเบียนเป็นสมาคม
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา
เช่น พุทธสมาคม สมาคมบาลีปกรณ์

องค์กร

เป็นองค์กรทางศาสนาพุทธ
ระหว่างประเทศ
เพื่อให้ตัวแทนพระพุทธศาสนาจากนิกายและ
ประเทศต่าง ๆ ได้มีโอกาสมาประชุมปรึกษาหารือ
ร่วมกัน เช่น องค์กรพระพุทธศาสนานานาชาติ

หน้าที่ชาวพุทธ

การปลูกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัด เป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านต่าง ๆ

สมัยก่อนวัดเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา เป็นแหล่งกำเนิด รักษา สืบทอด พัฒนา หรือสนับสนุนศิลปะและดนตรี และเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทั้งหลายในชุมชน

สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม

ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นด้วยแรงบันดาลใจ เพื่อแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาและ เป็นสื่อถ่ายทอดหลักธรรม ทำให้เกิดศาสนสถานและศิลปะในแขนงต่างๆ จากวัสดุและฝีมือช่างที่ดีที่สุด

หน้าที่ชาวพุทธ

การปลูกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คุณค่าของวัดและพุทธสถาน

วัดและพุทธสถานนั้นมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นศูนย์รวมน้ำใจของชาวพุทธ ทำให้เกิดความหวงแหนในพระพุทธศาสนา เราจึงควรทำนุบำรุงรักษาวัดและพุทธสถาน โดยไม่เกินกำลังไม่หลงกับเปลือกกจน สัมผัสแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา คือ **ศาสนธรรม**

